

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

ZONGULDAK
KÖMÜR JEOPARKI | COAL GEOPARK

COĞRAFİ İŞARETLER VE GELENEKSEL ÜRÜN ADLARI

Doç. Dr. Şenay SARAÇ
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Sınai Mülkiyet Hakları Tüzel Kişi Yetkilisi

23 Eylül 2024, Zonguldak

SUNUM AKIŐI

- Koruma Kapsamı
- Menşe Adı ve Mahreç İşareti
- Geleneksel Ürün Adı
- Tescil Edilemeyen Adlar
- Kimler Başvurabilir?
- Başvuru Şartları
- Sınıflandırma
- Tescil ve Değişiklik Süreci
- Tescilli Hakkın Kullanımı
- Kullanımın Denetimi
- Jeoparkların Hakkın Edinimindeki Rolü

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIğI

#YEREL
HALKININ
HAMLESİ

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Koruma Kapsamı

• Neden Tescil?

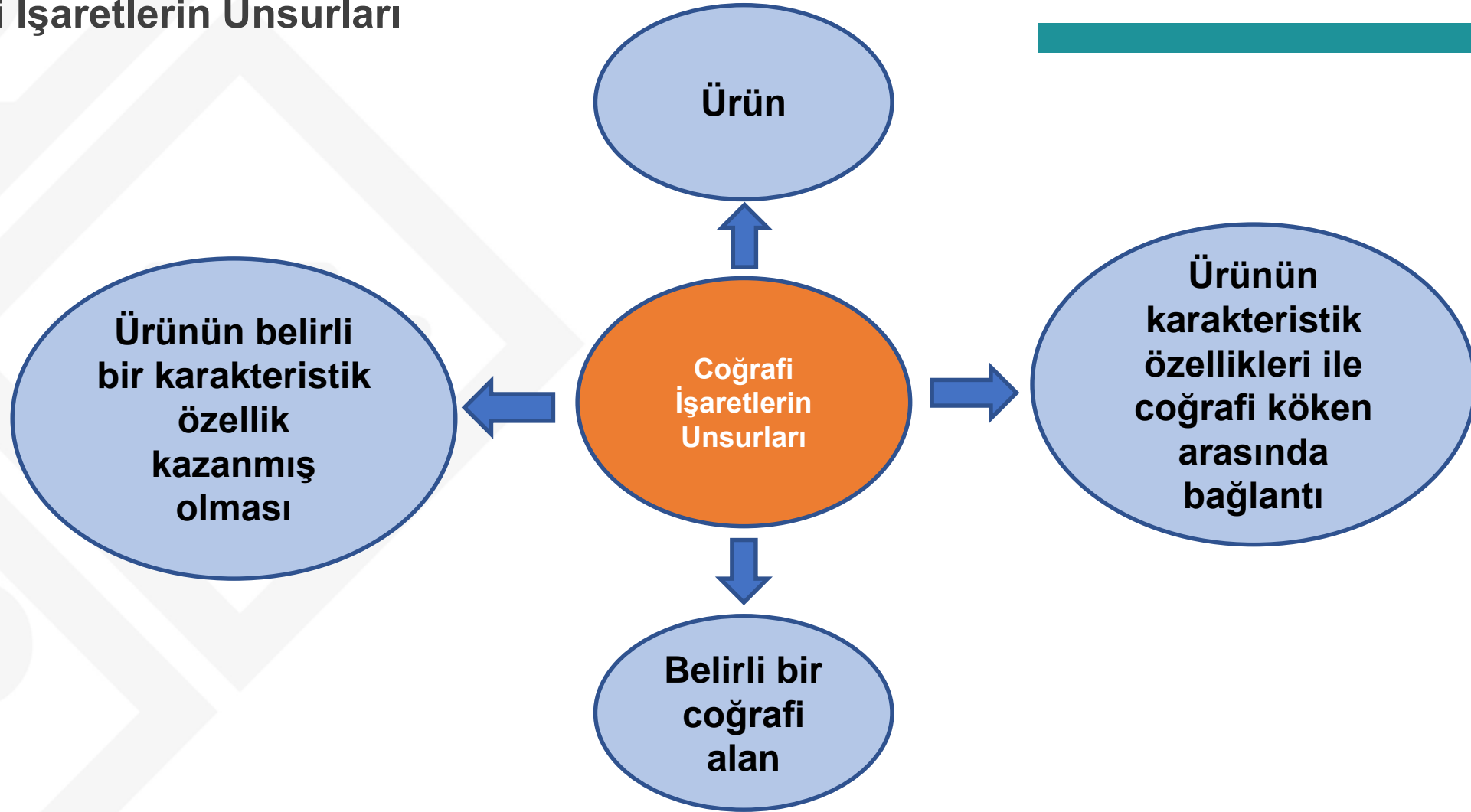
- Coğrafi işaretler bilindiği gibi benzerlerinden farklı ve bu farkı kaynaklandığı ve ünlendiği yöre ile özdeşleşen ülkemizin milli ve kültürel değerleridir.
- Her yöremizin birbirinden değerli ve kaliteli ürünleri Kuruma yapılan başvurular ile koruma altına alınmakta ve coğrafi işaret tescili gerçekleştirilmektedir.

Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescilleri ile:

- Ayırt edicilik sağlanır,
- Üretim metodu ve kalite garanti altına alınır,
- Biyo-çeşitlilik korunur,
- Sürdürülebilir ve izlenebilir ürün kalitesi sağlanır,
- Ürün taklitçiliği ile mücadele edilir,
- Ülkenin tarihi ve kültürel değerleri korunur,
- Kırsal kalkınmaya katkı sağlanır,
- Tüketici korunur.

• Coğrafi İşaretlerin Unsurları

• Tescil Amblemi

- Doğal ve beşerî unsurların bir araya gelmesi sonucu gıda, tarım, maden, el sanatları ürünleri ve sanayi ürünlerinden uygun olanlar tescil edilmesi şartıyla, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı korumasından yararlanır.

GIDA,
TARIM,
MADEN,
EL SANATLARI ve
SANAYİ ÜRÜNLERİ
olmak üzere 5 kategoride
toplanmıştır.

GIDA ÜRÜNLERİ:

Adana Kebabı

Kayseri Mantısı

Devrek Cevizli Kömeci

Urfa Lahmacunu

TARIM ÜRÜNLERİ:

Karadeniz Ereğli Osmanlı Çileği

Amasya Misket Elması

Malatya Kayısı

Isparta Gülü

MADENLER:

Eskişehir Lületaşı

EL SANATLARI ÜRÜNLERİ:

Isparta Halısı

Nallıhan Oyası

SANAYİ ÜRÜNLERİ:

Kapadokya Şarabı

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Menşe Adı ve Mahreç İşareti

• Coğrafi İşaret Türü

Coğrafi işaret; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, aşağıda belirtilen özelliklerine göre menşe adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir:

- Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, tüm veya esas özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşerî unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümü bu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşen ürünleri tanımlayan adlar **menşe adıdır.**

- Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az biri belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapılan ürünleri tanımlayan adlar **mahreç işaretidir.**

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Geleneksel Ürün Adı

• Geleneksel Ürün Adı

Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması hâlinde **geleneksel ürün adı** olarak tanımlanır:

- (a) Geleneksel üretim veya işleme yöntemi yahut geleneksel bileşimden kaynaklanması.
- (b) Geleneksel hammadde veya malzemedен üretilmiş olması.

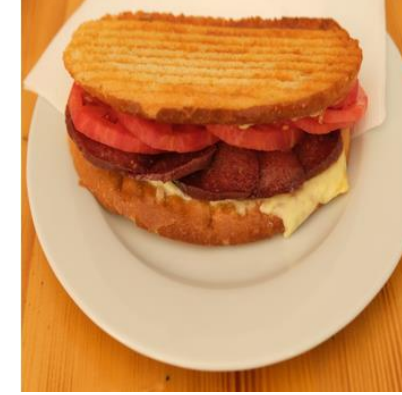

GELENEKSEL ÜRÜN ADI:

COĞRAFİ İŞARET ANONİM BİR HAKTIR.
DİĞER HAKLAR TEKEL HAKKI VERİR.

Şevket-i Bostan
(Aydın/Söke)

Ayvalık Tostu

Ezo Gelin Çorbası
(Gaziantep)

Çakallı Menemeni

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Tescil Edilemeyen Adlar

• Coğrafi İşaret Alamayanlar

- Ürünlerin **öz adı** olmuş adlar.
- Ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan **bitki tür ve çeşitleri**, **hayvan ırkları** veya benzeri adlar.
- Kamu düzenine veya genel **ahlaka aykırı** adlar.

- 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen **kendi ülkesinde korunmayan**, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.
- Tescilli veya başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret ile tamamen veya kısmen **eş sesli olan** ve tüketiciyi yanıltabilecek adlar.

• Geleneksel Ürün Adı Alamayanlar

- Ürünün **genel özelliğini** ifade eden adlar.
- Ürünün niteliği konusunda **halkı yanıltabilecek** adlar.
- Kamu düzeni veya genel ahlaka **aykırı** adlar.
- 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Kimler Başvurabilir?

• Başvuru Hakkı

- Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescil başvurusunda bulunma hakkına sahiptir:

■ Üretici grupları

- Ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi alanla ilgili **kamu kurum ve kuruluşları** ile kamu kurumu niteliğindeki **meslek kuruluşları**.

- Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili **dernekler, vakıflar ve kooperatifler**.
- Ürünün **tek bir üreticisi varsa**, bu durumu ispat etmesi şartıyla ilgili üretici.

- Başvuru Hakkı

Bu kapsamda,

- **üretici**; tarım ürünlerini, gıda maddelerini, madenleri, el sanatları ve sanayi ürünlerini üreten veya işleyen yahut tedarik zincirinde yer alarak ürünün tescile konu özelliklerini etkileyen bir işlem yapan kişiyi;
- **üretici grupları ise** kanuni oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birliği ifade eder.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Başvuru Şartları

• Coğrafi İşaret Başvuru Şartları

- Başvuru yapanın kimliğine ve başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dâhil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren **başvuru formu**.
- Başvuru yapan gerçek veya tüzel kişinin ürünün **tek üreticisi olması** hâlinde, bu hususu ispatlayan bilgi ve belgeler.

Tescili istenen coğrafi işaretin adı, menşe adı veya mahreç işaretinden hangisine uygun olduğuna ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile **coğrafi işaret tanımına uygunluğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler**.

- Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duysal özelliklerini açıklayan **teknik bilgi ve belgeler**.
- **Coğrafi alanın sınırlarını** açıkça tanımlayan ve belirleyen bilgi ve belgeler.
- Üretim metoduna ve varsa söz konusu ürüne özelliğini veren yerel **üretim teknikleri** ile usul ve adetlere ilişkin bilgi ve belgeler.
- Coğrafi işaret tanımı kapsamında coğrafi işaret tesciline konu olan ürünün niteliğinin, ününün veya diğer özelliklerinin söz konusu **coğrafi alan ile bağlantısını kanıtlayan** bilgi ve belgeler.

"Zonguldak Zilbit Yemeği"

"Zonguldak Malay Yemeği"

Coğrafi İşaret aldı...

- Ürünün söz konusu coğrafi alandaki **tarihsel geçmişine** ilişkin bilgi ve belgeler.
- **denetim biçimini** ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.
- Coğrafi işaretin **kullanım biçimi** ve varsa **etiketleme ve ambalajlama** usullerini açıklayan bilgiler.
- **Başvuru ücretinin** ödendiğine ilişkin bilgi.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Sınıflandırma

• Ürün Grupları

a) Peynirler.

b) Peynirler ve tereyağı dışında kalan süt ürünleri.

c) Tereyağı dâhil katı ve sıvı yağlar.

ç) Dondurmalar ve yenilebilir buzlar.

d) Alkolsüz içecekler.

e) Çikolata, şekerleme ve türevi ürünler.

f) Fırıncılık ve pastacılık mamulleri, hamur işleri, tatlılar.

g) Yiyecekler için çeşni/lezzet vericiler, soslar ve tuz.

ğ) İşlenmiş ve işlenmemiş et ürünleri.

h) Bal.

ı) İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar.

i) Yemekler ve çorbalar.

j) Biralara ve diğer alkollü içkiler.

k) Tütün.

l) Halılar ve kilimler.

m) Dokumalar.

n) Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri.

o) Diğer ürünler.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Tescil ve Değişiklik Süreci

• Tescil

- Şekil şartları incelendikten sonra bültende yayımlanır.
- Bültende yayımlandığı tarihten itibaren **üç ay içinde** hakkında herhangi bir itiraz yapılmamış, yapılan itirazlar nihai olarak reddedilmiş veya itirazların değerlendirilmesi sonucunda değişikliğe uğramış başvuru, bildirim tarihinden itibaren **iki ay içinde** tescil ücretinin ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Kuruma sunulması şartıyla tescil edilir, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

ANASAYFA COĞRAFİ İŞARETLER GELENEKSEL ÜRÜN ADLARI MEVZUAT VERİTABANI İSTATİSTİK İLETİŞİM

BAŞVURU NASIL YAPILIR?

Başvuru nasıl yapılır sunumu için tıklayınız!

TESCİL EDİLEMEYECEK ADLAR VE İŞARETLER

Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescilli kapsamında tescil edilemeyecek bazı adlar ve işaretler bulunmaktadır. Bu kapsamda aşağıda sayılanlar coğrafi işaret olarak tescil edilemez:

- Menşe adı veya mahreç işareti tanımlarına uymayan adlar.
- Ürünlerin öz adı olmuş adlar.
- Ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan bitki tür ve çeşitleri, hayvan ırkları veya benzeri adlar.
- Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı adlar.

BAŞVURU NASIL YAPILIR?

DENETİM NASIL YAPILIR?

AMBLEM NASIL KULLANILIR?

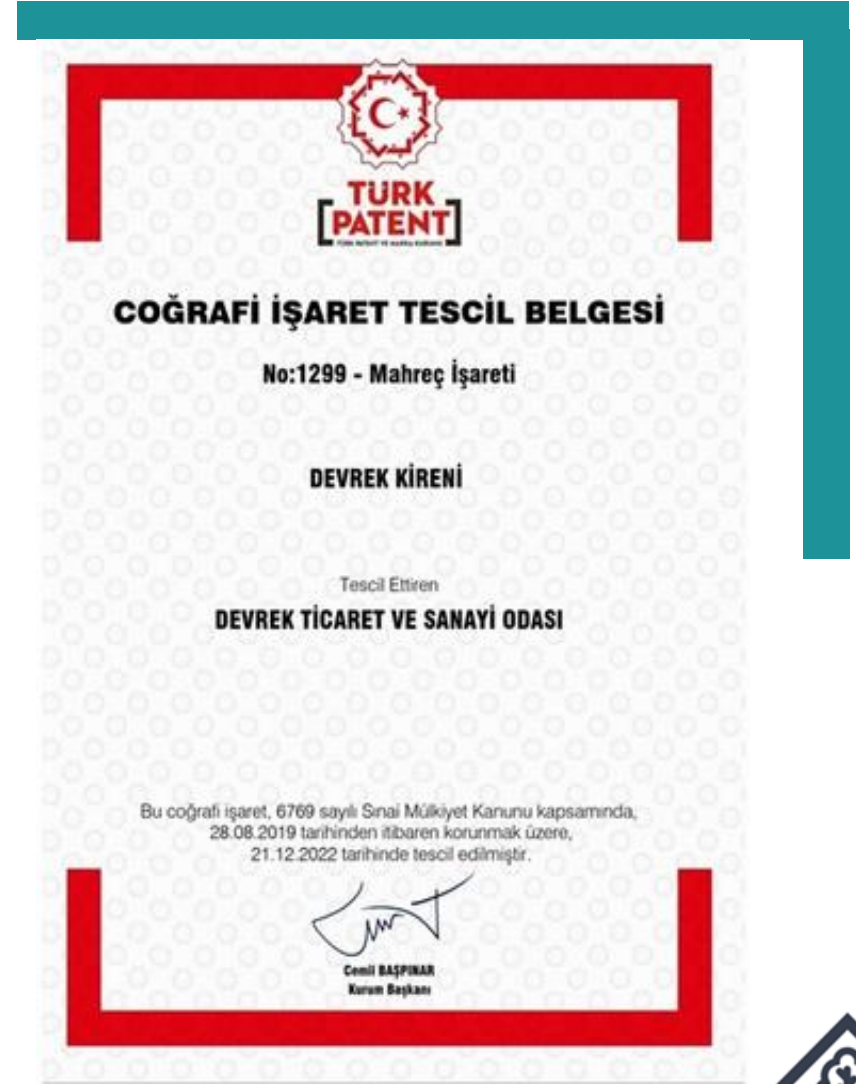
İTİRAZ NASIL YAPILIR?

• Değişiklik Talepleri

Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının **tescile konu özelliklerinde** değişiklik olması hâlinde;

- Değişiklik talebi, ücretinin ödenmesi şartıyla menfaati bulunanlar tarafından yapılabilir.
- Değişikliğe, yayım tarihinden itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edilebilir.
- Değişiklikler, ilgililer tarafından yayım tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde uygulanır.

• Değişiklik Talepleri

Tescil edilen coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının tescile konu özelliklerinde

- iklim değişikliği,
- teknolojik gelişmeler
- üretimde yeni metotların geliştirilmesi
- tescil belgesinde yer alan bilgilerde hata bulunması

halinde değişiklik talebi, menfaati bulunanlar tarafından Kuruma yapılabilir.

• Değişiklik Talepleri

Başvuru yapanların veya tescil ettirenlerin değişikliği halinde,

- Yayım tarihinden itibaren **üç ay içinde** ilgililer tarafından başvuru veya tescil kayıtlarında değişiklik talebinde bulunulabilir.
- Talep olmaması veya yapılan taleplerin uygun bulunmaması hâlinde coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı hakkı sona erer
- Birden çok talep olması hâlinde, Kurum, yönetmelikle belirlenen usule uygun olarak en uygun talebi kabul eder.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Tescilli Hakkın Kullanımı

• Tescilli Adın Kullanımı

üretimi veya
pazarlamasında
faaliyet gösterenler

tescil ettirene
faaliyeti
gösterdiklerine dair
bildirim

ürün veya
ambalajı
üzerinde
amblemin
kullanılması
zorunlu

ürünün kendisi veya
ambalajı üzerinde
kullanılmadığı
durumlarda, amblem
işletmede kolayca
görölmeli

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Kullanımın Denetimi

- Denetim, Sicilde kayıtlı denetim merci tarafından yerine getirilir.
- İki nüsha halinde** imzalanan denetim tutanaklarının bir nüshası denetim merci diğer nüshası ise denetlenen tarafından muhafaza edilir.
- Tescil ettiren, kendisine bildirilen tutanakları inceler ve tescile aykırı hususların bulunması halinde gerekli yasal yollara başvurur.
- Denetim raporları **yılda bir** Kuruma sunulur. Tescil ettiren, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebilir

• Örnek Denetim Tutanağı:

Tonya Tereyağı (Menşee Adı)

TONYA TEREYAĞI DENETİM TUTANAĞI

Denetleme Tarihi	
Denetlenenin Adı :	Denetlenenin TC Kimlik/Vergi No :
Denetlenenin Adresi :	
Tedarik zincirinin hangi aşamasında yer aldı?	Üretim ☐ Pazarlama ☐ Dağıtım ☐ Piyasaya arz ☐ Diğer : (Açıklayınız.)
Gerçekleştirilen denetime ilişkin bilgiler Denetlenen ürün bilgileri : (miktar, parti no. vb)	

Kriter	Kontrol Yöntemi	Uygunsuzluk	SONUÇ
İnek sütü menşeeinin Tonya olması	Belge kontrolü	Sütün Tonya ilçesi dışından temin edilmesi	
Tereyağ üretim aşamaları	Görsel kontrol, belge kontrolü	Üretim yöntemlerine uyulmaması	
Yağ oranı	Ürün analizi	Tebliğe uygun olmama	
Tereyağı yapısı	Görsel kontrol	Homojen olmayan yapı	
Organoleptik özellikler: <ul style="list-style-type: none">• Tat• Koku• Aroma• Renk	Heyet tarafından ürün analizi	Organoleptik kusur	
Ambalaj uygunluğu	Görsel kontrol		
Depolama koşulları (2-4°C)	Görsel kontrol, belge kontrolü	Analitik uygunsuzluk	
Coğrafi işaret amblemi kullanımı	Görsel kontrol	Uygun olmayan etiketleme	

Denetlenen yerin sorumlusu Ad/ Soyad / TC kimlik no			
Denetim merciinde bulunanlar:			
Adı Soyadı	Kurum/kuruluş	Tarih	İmza

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Jeoparkların Hakkın Edinimindeki Rolü

JEOPARK'lar

- Merkezi ve yerel yönetimler,
- Eğitim ve araştırma kurumları,
- Bilim insanları,
- Turizm işletmeleri,
- STK'lar
- Yerel halk,
- Kooperatifler,
- Öğrenciler gibi çeşitli paydaşların katılımına teşvik ve öncülük etmektedir.
- Eğitim, yerel katılım ve kırsal kalkınmaya önem vermektedir.

- Coğrafi işaret başvurusu yapabilecek gruplarla;
 - **Kamu kurum ve kuruluşları**
 - **Meslek kuruluşları**
 - **Dernekler, vakıflar ve kooperatifler**
 - **Tek üretici**
- işbirliği yaparak bölgenin kültürel korunmasını destekler.

- Bu bağlamda yöreye ve ekonomiye yönelik aşağıdaki unsurlara katkıda bulunur:

- **Yerel üretimi ve kırsal kalkınmayı desteklemek**
- **Geleneksel bilgi ve kültürel değerleri korumak**
- **Bölgenin tanıtımını sağlayarak turizme katkıda bulunmak (Örn:Fransa ve İtalya'da şarapturları, Gıda Müzeleri vb.)**
- **Marka şehirlerin oluşumunda katkı sağlamak**

Gaziantep–Antep Baklavası

Roque ort kasabası–Roquefort peyniri.

- Şehrin marka değerinin artması,
- ✓ Ziyaretçi sayısının hızla artmasına, turizmin gelişmesine ve sürdürülebilir olmasına da katkı sağlayacaktır.
- ✓ Şehirde gelir kaynakları çeşitlenecek ve artacaktır.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Dinlediğiniz için Teşekkür Ederim.

Doç. Dr. Şenay SARAÇ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi / Öğretim Üyesi
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi / Sınai Mülkiyet Hakları Tüzel Kişi Yetkilisi
Teknoloji Transfer Ofisi | Sınai Mülkiyet Hakları Koordinatörü

senay.sarac@beun.edu.tr

Bizi takip etmeyi unutmayın!